

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU
BURSA MİLLETVEKİLİ
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasanın 98 ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını için gereğini saygılarımla arz ederim.
24/10/2023

Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU
Bursa Milletvekili

Bilindiği gibi ülkemizde gençlerimize; 3308 Sayılı Meslek Eğitim Kanunu kapsamında çıraklık, meslek lisesi, meslek yüksek okulu ve üniversite gibi her eğitim düzeyinde zorunlu mesleki eğitim yaptırılmaktadır. Bu dönemdeki fiili çalışmalar staj ve çıraklıkta geçen süreler olarak tanımlanmaktadır ve bu süreçteki hizmetler, 'kısa kol' denilen bir sigortalılık süresini kapsamaktadır. Bu zorunlu staj çalışması sırasında; SGK'ya 'kısa kol' girişleri yapılan stajyerlere ve çıraklara 'Kayıt içi' staj ve çıraklık mağdurları adı veriliyor. Gerek okullarının maddi hataları gerekse mevzuatlardaki yetersizlik veya karışıklık nedeni ile 'kısa kol' sigorta girişleri yapılmadan zorunlu staj yaptırılan çırak ve stajyerlere ise 'kayıt dışı' mağdurlar adı veriliyor.

Örneğin; Teknik meslek liselerinin yaz stajları, sağlık meslek liseleri, sağlık meslek yüksek okulları ve bir kısım teknik üniversite bölümlerinde de zorunlu mesleki eğitimi yaptırılanlara 'kısa kol' sigorta kaydı tutulmamıştır. Ancak, SGK'da kaydı olmayan bu tür çırak ve stajyerlerin zorunlu çalışmalarını yaptıkları, süreleriyle birlikte, okullarındaki evraklarında saklıdır. Nitekim, mevzuattaki bu karışıklık, 2008 tarihli 5510 Sayılı Kanun ile giderilmiş, tüm stajyer ve çıraklar kayıt içi hale getirilmiştir. Ne var ki mağduriyet işte tam bu noktada ortaya çıkıyor. Zira, kayıt içi veya kayıt dışı hiç fark etmiyor, çırak ve stajyerlerin yaptıkları zorunlu ve fiili çalışmaları, 'kısa kol' türü sigortalılığa girdiği için emeklilikte hesaba katılmıyor. Çünkü yürürlükteki kanun sadece 'uzun kol' türü sigortalılığı emeklilik hizmetine sayıyor.

İşte bütün bu nedenlerle; Meslek liseleri ve çıraklık okullarında okurken, 3308 sayılı kanun kapsamında çalıştırılmış olan gençlerimiz, emeklerinin hiçe sayılması gibi çok önemli bir mağduriyet yaşamaktadırlar. Küçük yaşta çalışma hayatına giren ve ülke ekonomisine katkıda bulunan çırak ve stajyer vasıflı çocuklarımız, sigortaları 'kısa kol' denilen türde yatırıldıkları için fiili hizmetlerinin karşılığını, 'uzun kol' çalışma gerektiren emeklilik hesaplanması sırasında alamamanın şokunu yaşıyorlar. İşe başladıklarında öğretmenlerinin, "Çocuklar, erken yaşta sigortalı olmanızın yararını ileride göreceksiniz ve çalışmayan arkadaşlarınızdan erken emekli olacaksınız" sözleri kulaklarında çınlayan çıraklık ve staj mağdurları, haklarının teslim edilmesi beklentisi içindeler.

Bu bağlamda;

SORU 1- Çıraklık dönemlerinde ‘kısa kol’ diye tabir edilen sigortalılık girişlerinin 4-a tescilli ve 1999 öncesi olmasına rağmen, 1999 öncesi haklarından yararlanamamalarının vicdanları tatmin edecek boyuttaki gerekçesi nedir?

SORU 2- Ülkemizdeki ara eleman sıkıntısının gerçek sebebi, meslek lisesi veya çıraklık öğrencilerinin okurken çalıştıkları veya staj yaptıkları sürelerin emekliliklerine sayılmaması olabilir mi?

SORU 3- Meslek liseleri ve çıraklık okullarının yeniden özendirilebilmesi, küçük yaşta başladıkları iş hayatında ortaya koydukları emeklerinin karşılığını, ileriki yaşlarda alabilmelerine imkân sağlamaktan geçmez mi?

SORU 4- Çalıştıkları iş yerinin çok önemli bir yükünü omuzlayıp, normal bir işçi gibi ter dökmelerine rağmen, sigortalarının tam olarak yatırılmamasının vicdanlarda yarattığı tahribatın, iş hukuku ve anayasal haklar açısından tam karşılığı nedir?

SORU 5- Çıraklık ve staj yapılan dönemde yapılan sigortanın ilk işe başlama tarihi olarak esas alınması talebiyle ilgili yasal bir çalışmanız bulunuyor mu?

SORU 6- Mağdurlara bir borçlanma hakkı tanınması veya daha önce yatırdıkları kısa kol primlerinin dışında kalan farkın ödenmesine yönelik atılan bir adım söz konusu mu?